

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ (за інтернет-ресурсами)

19.06.2026

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Як нам перемогти в когнітивній війні? Представники ГУР, МЗС і митці про культуру як інструмент впливу. – Оксана Мамченкова](#)

[«Одного засудження недостатньо»: Український інститут закликає світову спільноту захистити нашу культуру. – Оксана Заблоцька](#)

[Частину унікальних костюмів кіностудії Довженка врятовано після російської атаки. – Дар'я Лобанок](#)

[«Для харківських музеїв була рекомендована евакуація в Белгород»: які є труднощі зі збереженнями фондів під час війни. – Юлія Равлюк](#)

[Артисту Василю Зінкевичу призначили довічну державну стипендію](#)

Медіа

[Як регіональні медіа пережили 2025 рік, – MDF. – Олексій Содома](#)

Регіональна культурна політика

[У Кропивницькому заборонили публічне використання російськомовної культури. – Дар'я Лобанок](#)

Креативні індустрії

[Бережна пропонує створити окремий комітет для розвитку креативних індустрій в Україні. – Дар'я Лобанок](#)

Благодійність

[Співачка Фіінка збрала 1,5 млн гривень для ЗСУ під час американського турне. – Микита Кишиневський](#)

[У Харкові відбудеться благодійний Garage Sale. – Олексій Содома](#)

Фестивалі

[Апатія, Katarsis, Onuka – слухаємо учасників Main Stage Faine Misto 2026. – Лера Зданевич](#)

[«Фактично повертаємося до розмаху 2021 року»: Володимир Пасяка розповів, яким буде фестиваль Faine Misto 2026. – Віктор Дяченко, Олена Кірста](#)

Міждисциплінарні практики

[Сергій Жадан та Юрій Гуржи презентували вініловий альбом за текстами](#)

[Бертольда Брехта. І це лише початок](#)

Візуальні мистецтва

[Український художник Юрій Болса представить персональний проєкт на Liste Art Fair Basel 2026. – Настя Попович](#)

[«Словник німецької підтримки». Художник Нікіта Тітов створив з посольством Німеччини проєкт про допомогу Україні. – Діана Яців](#)

[«Документуванням злочинів росії може займатися кожен із нас»: розмова з Катериною Левченко. – Анастасія Чуй](#)

[В Ужгороді відкрили виставку закарпатського художника Наума Репкіна](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Фільми Антоніо Лукіча та Марисі Нікітук потрапили до програми кінофестивалю в Карлових Варах. – Оксана Заблоцька](#)

[В Україні покажуть ретроспективу фільмів Паоло Соррентіно](#)

Декоративно-ужиткове мистецтво

[Львівська дизайнерка подарувала Папі Римському Леву XIV ексклюзивну вишиванку. – Тетяна Палаєвська](#)

Література. Книговидання

[300 подій від 30 авторів: оголошено програму Дитячого форуму. – Наталка Горішня](#)

[Які видавці отримали відзнаку «УП 100 Бізнес»](#)

[У Дніпрі створюють новий масштабний простір для українських авторів. – Юлія Дон](#)

[У Норвегії запустили українсько-норвезький часопис «Номер 13»](#)

[Українська література Підляштя – інша країна чи світ «свого слова»? – Олександр Ірванець](#)

[Книга Артура Дроня «Гемінгвей нічого не знає» виходить англійською. – Оксана Мамченкова](#)

Музейна справа

[Невідоме ім'я українського наїву: у Києві відкриють виставку Катерини Кобилякової з Сумщини. – Дар'я Лобанок](#)

[У Звягелі відбувся всеукраїнський краєзнавчий форум «Епоха князів Острозьких». – Микола Шмигін](#)

[Проєкт «Безсмертя „Слова”» оприлюднив архіви справи поета Михайла Ялового. – Олексій Содома](#)

[Справи митців, креслення «Слова» та протоколи: Держархів Харківщини оприлюднює документи про Розстріляне Відродження. – Ганна Цьомик](#)

Охорона культурної спадщини

[Мешканця Хмельниччини виправдали у справі про продаж унікального артефакту III століття. – Дарина Шевчук](#)

Бібліотечна справа. Читання

[В Україні запустили електронну бібліотеку з історії жінок і гендерних досліджень](#)

[Уроки літератури в Україні часто перетворюють читання на пошук «правильної відповіді» – експерти](#)

Навчальні заклади. Кадри

[Вибори ректора з єдиним кандидатом: профспілка НАОМА оголосила бойкот](#)

Міжнародне співробітництво

[Культура як драйвер відновлення: обговорили старт програми EU4Culture II](#)

Загальні питання

Як нам перемогти в когнітивній війні? Представники ГУР, МЗС і митці про культуру як інструмент впливу. – Оксана Мамченкова

За час повномасштабного вторгнення Україна кардинально змінила те, як вона говорить про себе зі світом – як на рівні окремих активістів чи дівців культури, так і на рівні держави. Про те, чи налагоджено за цей час координацію між Силами оборони, МЗС і культурними інституціями, а також як системно розвивати знання про Україну у світі, говорили під час події LBTalks, присвяченої культурній дипломатії. Спікери: С. Устенко, А. Юсов, А. Алієв, Є. Нищук, М. Серга і С. Кошкіна. Докладніше у конспекті:

https://lb.ua/culture/2026/06/18/745946_yak_peremogti_kognitivniy_viyni.html

«Одного засудження недостатньо»: Український інститут закликає світову спільноту захистити нашу культуру. – Оксана Заблоцька

Український інститут оприлюднив заяву щодо останнього масованого обстрілу Києва 15 червня. У ній наголошено, що російські дрони та ракети влучили не лише в житлові райони, а й у ключові культурні об'єкти. Зокрема, два безпілотники влучили в район Києво-Печерської лаври – об'єкта Світової спадщини ЮНЕСКО, а також у «Мистецький арсенал». Серйозних пошкоджень зазнали й інші культурні інституції: Кіностудія імені Довженка, де зберігалася найбільша в Україні колекція кінокостюмів (понад 100 тисяч одиниць і понад 3 мільйони артефактів), Харківський художній музей, а також Органний і камерний зал у Дніпрі разом з унікальним концертним органом. Український інститут підкреслює, що ці атаки є частиною системної практики росії, спрямованої проти української культури та інституцій пам'яті, освіти й мистецтва. В організації зазначають, що з початку повномасштабного вторгнення росія пошкодила або знищила 1913 об'єктів культурної спадщини та 2573 культурні інфраструктурні об'єкти в Україні: музеї, бібліотеки, архіви, театри, університети та культурні центри. Ключовий акцент заяви: засудження недостатньо. Український інститут наголошує, що міжнародна реакція має передбачати конкретні кроки: захист і відновлення культурної спадщини, системне документування руйнувань, а також притягнення росії до відповідальності. Окремо у зверненні наголошено, що росія десятиліттями не лише знищує, а й привласнює українську культурну спадщину, а також застосовує цензуру, репресії та насильство проти культурних діячів. Інститут закликає міжнародні культурні інституції, музеї, фестивалі, університети та дослідницькі центри посилити підтримку України: розвивати українські студії, переглядати співпрацю з російськими інституціями, а також забезпечувати представленість української культури у світовому культурному просторі. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1334348-odnogo-zasudzenna-nedostatno-ukrainskij-institut-zaklikae-svitovu-spilnotu-zahistiti-nasu-kulturu/>

Частину унікальних костюмів кіностудії Довженка врятовано після російської атаки. – Дар'я Лобанок

Частину унікальних речей кіностудії імені Олександра Довженка, яка постраждала внаслідок російської атаки в ніч на 15 червня, вдалося врятувати, оскільки вони перебували в музеях та на виставках. Зокрема, збереглися костюми з фільмів «Тіні забутих предків» та «За двома зайцями». Про це розповів генеральний директор кіностудії А. Дончик в ефірі «Радіо Культура». Він зауважив, що наразі заклади зв'язуються з кіностудією та пропонують повернути позичені для виставки речі. Проте найбільше втрачено з тієї частини колекції, яка використовувалася для виробничої діяльності кіностудії та надання послуг кіновиробникам. Йдеться про колекцію взуття та капелюхів різних років, а також втрачено багато військової форми часів Першої та Другої світових воєн, поділився гендиректор. Також Дончик повідомив, що на 18 червня було заплановано нараду, присвячену питанням збереження кінематографічної спадщини, в якій візьмуть участь представники кіностудії Довженка, «Укркінохроніки» та кінематеки Довженко-Центру. Гендиректор вважає, що проблема стосується не тільки кіностудії – інші сховища кінематографічних архівів також можуть постраждати. Частина плівок, що зберігається на кіностудії, є лише в одному примірнику – це маловідомі стрічки радянського періоду, які можуть бути цікавими дослідникам, науковцям та студентам, котрі вивчають історію українського кінематографа. Після атаки працівники студії розпочали евакуацію найцінніших матеріалів до підвальних приміщень. Проте директор вважає, що ці заходи не гарантують повної безпеки через можливі нові обстріли та пожежі. У фондах кіностудії зберігається близько 600 фільмів. Загалом архів налічує близько 6000 коробок із кіноплівкою. Частину матеріалів уже почали переміщувати в укриття, а подальші рішення щодо їхнього збереження мають бути ухвалені після наради в Міністерстві культури. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/chastinu-unikalnih-kostyumiv-kinostudiji-dovzhenka-vryatovano-pislya-rosiyskoji-ataki-315656/>

«Для харківських музеїв була рекомендована евакуація в Белгород»: які є труднощі зі збереженнями фондів під час війни. – Юлія Равлюк

Перші черги вивезення творів мистецтва з Харківського художнього музею відбувалися у 2022–2023 роках, каже голова правління «Коаліції дівців культури» О. Сагайдак. Із її слів, на той час радянські протоколи евакуації, розроблені для Холодної війни, залишалися дійсними. За рекомендаціями із протоколів, у разі небезпеки фонди музеїв Харкова мали евакуювати до російського Белгорода. Радянські протоколи також регулювали те, які експонати треба вивозити в першу чергу. За документами, це були вироби з дорогоцінних металів, які вважалися найціннішими, додає Сагайдак. Постанову № 229, яка регулює евакуацію музейних експонатів, ухвалено 18 лютого 2026 року. Документ, зокрема, визначає порядок, за яким має відбуватися вивезення. За даними з постанови, евакуації підлягають музеї, які розташовано на відстані до 50 кілометрів від лінії бойового зіткнення. Їх можна вивозити до закладів

культури за не менш, ніж 75 кілометрів від лінії зіткнення. Крім цього, постанова визначає три черги евакуації музейного фонду... За словами Сагайдак, ця постанова також не регулює, куди саме потрібно евакуювати експонати – точні локації має визначати обласна військова адміністрація. Також ОВА має забезпечити логістику та охорону предметів спадщини, додає вона. Нині невідомо, які саме експонати евакуювали – їхні списки не оприлюднювали, каже голова правління «Коаліції дієвців культури». Із її слів, переліки творів для вивезення затверджують у Міністерстві культури. «Дуже складно зрозуміти, що евакуювали музеї, тому що документи спеціального контролю унеможливають громадський або фаховий контроль. Музеї, формуючи такі списки, подавали їх на затвердження Мінкульту, Мінкульт підписував, і предмети переміщалися», – розказує Сагайдак. «На п'ятий рік війни дуже важливо поставити для себе запитання: чи правильно те, що ми не можемо, принаймні постфактум, отримати звітність – що саме було евакуйоване? Тобто, не „коли” і „куди” – це питання оперативної безпеки, але що саме? Наразі з публічного ми бачимо, що варіант „Козаків” Ріпина вивезли й навіть показували у Львові. Але ж не лише Ріпин був цінний у харківській колекції. Кілька черг вивезли, але, очевидно, навіть не половину фонду музею», – зазначає вона. Нині в Україні не вистачає сховищ, куди можна вивезти твори з регіонів, які підпадають під евакуацію, розказує очільниця Коаліції дієвців культури. Пакування та безпосереднє перевезення творів – також виклики, пояснює Сагайдак. Із її слів, якщо твір мистецтва надто довго стоїть в упаковці, він також може зазнати ушкоджень, адже музейні фонди потребують ремонту та оновлення. Також музеї повинні оцифровувати власні фонди, каже дієвиця. Із її слів, цифрові копії експонатів мають бути розміщені на сайті Музейного фонду України. Станом на 16 червня 2026 року на сторінці Харківського художнього музею на сайті фонду сказано, що цифрова колекція перебуває на стадії наповнення. Знищення культурної спадщини – одна зі складових геноцидального злочину, каже Сагайдак. «Мені здається, що росія довго мала ідею, що вони отримають Україну і, позбавивши нас суверенітету, отримають наш фонд культурної спадщини, яким далі будуть оперувати для маніпуляції, для зміни ідентичності, для просування цих великоруських наративів. Тому вони її берегли для себе. Оці святині, музеї – вони розраховували це все мати. Тепер вони атакують за принципом „не діставайся ж нікому”. Ми мусимо зрозуміти, що такі атаки будуть і на об'єкти культурної спадщини, і на об'єкти культури в цілому», – підкреслила дієвиця. Докладніше:

<https://suspilne.media/kharkiv/1332028-dla-harkivskih-muzeiv-bula-rekomendovana-evakuacia-v-belgorod-aki-e-trudnosi-zi-zberezenami-fondiv-pid-cas-vijni/>

Артисту Василю Зінкевичу призначили довічну державну стипендію

Указом Президента України від 15 червня 2026 року № 496/2026 призначено державні стипендії видатним діячам культури і мистецтва. Серед них і народний артист В. Зінкевич. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/1080540-artistu-vasiliu-zinkevicu-priznacili-dovicnu-derzavnu-stipendiiu>

Медіа

Як регіональні медіа пережили 2025 рік, – MDF. – Олексій Содома

Організація Media Development Foundation оприлюднила результати дослідження роботи регіональних медіа у 2025 році та виділила ключові проблеми, з якими стикаються редакції. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/local-media-mdf/>

Регіональна культурна політика

У Кропивницькому заборонили публічне використання російськомовної культури. – Дар'я Лобанок

У Кропивницькому міська рада ухвалила рішення запровадити мораторій на публічне використання російськомовного культурного продукту. Зокрема, заборонено вмикати російськомовну музику, кліпи, фільми чи інший аудіо- та відеоконтент у публічних місцях, проводити концерти, вечірки, вистави чи інші публічні заходи, де використовується російськомовний культурний продукт. Також рекламувати, популяризувати чи поширювати його під час масових заходів у навчальних закладах. Дія цього рішення не поширюється на приватне спілкування та здійснення релігійних обрядів. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/u-kropivnickomu-zaboronili-publichne-vikoristannya-rosiyskomovnogo-kontentu-315658/>

Креативні індустрії

Бережна пропонує створити окремий комітет для розвитку креативних індустрій в Україні. – Дар'я Лобанок

«Повномасштабна війна продемонструвала, що український культурний продукт є важливим елементом національної стійкості, консолідації суспільства та протидії інформаційним і культурним впливам держави-агресора. Креативні індустрії є одним із найбільш динамічних секторів економіки, який формує додану вартість через інтелектуальний та творчий капітал», – сказала віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики – міністерка культури України Т. Бережна під час засідання Ради з питань підтримки підприємництва, у межах якого презентували проєкт Стратегії «Економіка майбутнього». Вона зазначила, що на сьогодні у сфері креативних індустрій створено понад пів мільйона робочих місць. Цей сектор привабливий для молоді, тому може допомогти повертати українців і давати можливості для реалізації тим, хто залишається. Також міністерка додала, що необхідно створити належні умови для реалізації програми підтримки культурного продукту «Тисячovesна». На її думку, креативні індустрії повинні впливати на економічне зростання, створення робочих місць та посилення міжнародної конкурентоспроможності держави у післявоєнному відновленні України. «Комітет з розвитку креативних індустрій стане постійним майданчиком для формування сучасної державної політики у

цій сфері», – наголосила Бережна. Наразі підтримка підприємництва у сфері креативних індустрій здійснюється в межах програми «Власна справа». Докладніше:

<https://life.ppravda.com.ua/culture/v-ukrajini-proponuyut-stvoriti-komitet-z-rozvitku-kreativnih-industriy-315648/>

Благодійність

Співачка Fіinka зібрала 1,5 млн гривень для ЗСУ під час американського турне. – Микита Кишиневський

Українська співачка Fіinka завершила свій благодійний тур Сполученими Штатами Америки, під час якого зібрала півтора мільйона гривень на потреби українського війська. Гастролі тривали з 14 травня по 4 червня. За цей час артистка відвідала 10 великих американських міст, серед яких опинилися Бостон, Нью-Йорк, Чикаго, Сіетл та Філадельфія. Докладніше:

<https://shotam.info/spivachka-fiinka-zibrala-1-5-mln-hryven-dlia-zsu-pid-chas-amerykansko-ho-turne/>

У Харкові відбудеться благодійний Garage Sale. – Олексій Содома

21 червня фонд CodeIT4Life Ukraine проведе благодійний Garage Sale, метою якого є збір коштів на закупівлю НРК для українських військових. Заплановано: благодійну барахолка з одягом, взуттям, аксесуарами, книжками, предметами декору, картинами та іншими речами; благодійний аукціон з особливими лотами; майстер-класи з йоги, саундхілінгу, китайського живопису, чайної церемонії та створення традиційної ляльки з кукурудзяного листя; музичну програму, що стане однією з локацій у межах Дня музики в Харкові (реалізується спільно з ГО «Культурний погляд»). Докладніше:

<https://lyuk.media/news/garage-sale/>

Фестивалі

Апатія, Katarsis, Onuka – слухаємо учасників Main Stage Faine Misto 2026. – Лера Зданевич

Від 31 липня по 2 серпня у Львові відбудеться благодійний фестиваль «Faine Misto: Шлях, якого не було». Вперше з початку повномасштабного вторгнення він проходить не на !FESTrepublic, а на території Арени Львів. Протягом трьох днів на сценах фесту виступить понад 50 артистів. Серед хедлайнерів головної сцени – Артем Пивоваров + metal band, Karna, Katarsis та інші. Традиційна мета Faine Misto – зібрати кошти на дрони-перехоплювачі для бригади НГУ «Азов». Цьогоріч ціль збору «Звуковий бар'єр» – 20 мільйонів гривень. Докладніше:

<https://liroom.com.ua/playlists/faine-2026-main/>

«Фактично повертаємося до розмаху 2021 року»: Володимир Пасяка розповів, яким буде фестиваль Faine Misto 2026. – Віктор Дяченко, Олена Кірта

Співзасновник та організатор фестивалю Faine Misto В. Пасяка розповідає про майбутній захід. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1333932-fakticno-povertaemoso-do-rozmahu-2021-roku-volodimir-pasaka-rozpoviv-akim-bude-festival-faine-misto-2026/>

Міждисциплінарні практики

Сергій Жадан та Юрій Гуржи презентували вініловий альбом за текстами Бертольда Брехта. І це лише початок

Сергій Жадан та Юрій Гуржи презентували вініловий мініальбом «Шостий псалом» – четверту спільну роботу, створену за текстами Бертольда Брехта. Альбом став першим етапом масштабного німецько-українського мистецького проєкту, який поєднує музику, театр і літературу та продовжиться постановкою для Харківського театру «Березіль». До роботи над альбомом долучилися Юрій Андрухович, Ріанобой, Альберт Цукренко, Мар'ян Пиріг, Мар'яна Садовська, Tember Blanche, а також німецькі музиканти Rüdiger Linhof, Jan Müller та ХОССП – Хор Одиноких Сердць Сержанта Пеппера (Марія Птецова, Тетяна Кохановська, Ксенія Серенко, Анна Мінакова, Ксенія Підпригора та Владислав Зеленєв). Під час події організатори також оголосили благодійний збір на проведення літнього табору для дітей спільноти «Хартія». Докладніше:

<https://www.platfor.ma/sergij-zhadan-ta-yurij-gurzhy-prezentuvaly-vinilovyj-albom-za-tekstamy-bertolda-brehta-i-tse-lyshe-pochatok/>

Візуальні мистецтва

Український художник Юрій Болса представить персональний проєкт на Liste Art Fair Basel 2026. – Настя Попович

Український художник Ю. Болса представить персональну виставку «I Tripped Over a Cloud While Looking at the Ground» на Liste Art Fair Basel 2026 у Базелі. Проєкт буде показано галереєю «Voloshyn Gallery» в межах одного з найважливіших міжнародних ярмарків сучасного мистецтва для молодих художників. До експозиції увійшли живописні та скульптурні роботи. Докладніше:

<https://supportyourart.com/news/ukrayinskyj-hudozhnyk-yurij-bolsa-predstavyt-personalnyj-proyekt-na-liste-art-fair-basel-2026/>

«Словник німецької підтримки». Художник Нікіта Тітов створив з посольством Німеччини проєкт про допомогу Україні. – Діана Яців

Складні німецькі слова про підтримку України стали короткими та зрозумілими образами – Посольство Федеративної Республіки Німеччина в Україні створило «Словник німецької підтримки» спільно з художником Н. Тітовим. Проєкт складається з восьми плакатів, за кожним з яких криється окремий аспект допомоги Україні – від захисту неба до відновлення зруйнованих міст. Роботи представлено на фасаді посольства в Києві, а також у столичному метро та на вулицях міста. Докладніше:

<https://suspilne.media/ivano-frankivsk/1325757-slovník-nimeckoi-pidtrimki-hudoznik-nikita-titov-stvoriv-z-posolstvom-nimeccini-proekt-pro-dopomogu-ukraini/>

«Документуванням злочинів росії може займатися кожен із нас»:

розмова з Катериною Левченко. – Анастасія Чуй

13 червня у Кривому Розі відкрито виставку документальної фотографії «Географія небезпеки», що триватиме до 28 червня. Ініціатором та інституційним партнером став Криворізький Центр Сучасної Культури / KRCC. Проєкт за участі українських та іноземних фотографів осмислює війну через досвід повсякденного життя, пам'яті та відповідальності. В інтерв'ю директорка KRCC К. Левченко розповідає про ідею виставки, роль документальної фотографії під час війни, культурну видимість Кривого Рогу й те, як KRCC працює над формуванням нового образу міста на культурній мапі України. Докладніше:

<https://sensormedia.com.ua/culture/dokumentuvannyam-zlochyniv-rosiyi-mozhe-zajmatysya-kozhen-iz-nas-rozmova-z-katerynoyu-levchenko/>

В Ужгороді відкрили виставку закарпатського художника Наума Репкіна

У просторі Генерального консульства Угорщини в Ужгороді відкрито виставку робіт ужгородського художника Н. Репкіна. Добірка налічує близько 30 полотен із родинної колекції, деякі твори демонструються вперше. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/1080546-v-uzgorodi-vidkrili-vistavku-zakarpatskogo-xudoznika-nauma-rjepkina>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Фільми Антоніо Лукіча та Марисі Нікітюк потрапили до програми кінофестивалю в Карлових Варах. – Оксана Заблоцька

Українські кінопроєкти увійшли до головної програми Film Industry Days у межах Карловарського міжнародного кінофестивалю (KVIFF) – це дві копродукції: «Дівчина, що кричить» режисера А. Лукіча та «Ной» режисерки і сценаристки М. Нікітюк. Усього на центральній сцені KVIFF покажуть 11 фільмів. Програму спрямовано на підтримку проєктів на етапах розроблення, виробництва або постпродакшну, які шукають фінансування, копродукцію та можливості міжнародного прокату і фестивальної прем'єри. Учасники також зможуть отримати доступ до підтримки постпродакшну в партнерстві з індустріальними студіями та позмагатися за премію Eurimages Co-Production Development Award у розмірі 20 тисяч євро. Окремо фестиваль представить програму Book-to-Screen, що об'єднує літературні твори з потенціалом екранізації. Україну тут представляє роман «Амадока» С. Андрухович. Міжнародний кінофестиваль у Карлових Варах цього року пройде з 3 по 11 липня. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1333904-filmi-antonio-lukica-ta-marisi-nikituk-potrapili-do-programi-kinofestivalu-v-karlovih-varah/>

В Україні покажуть ретроспективу фільмів Паоло Соррентіно

Від 9 липня в обраних кінотеатрах України стартує ретроспектива «Літо Соррентіно», присвячена лауреату премії «Оскар» Паоло Соррентіно. До програми увійшли три знакові фільми режисера: «Велика краса» (2013), «Юність» (2015) та «Благодать» (2025). Проєкт організували Посольство Італії в

Україні, Італійський інститут культури в Україні та кінокомпанія «Артхаус Трафік». Докладніше:

<https://bit.ua/2026/06/v-ukrayini-pokazhut-retrospektyvu-filmiv-paolo-sorrentino/>

Декоративно-ужиткове мистецтво

Львівська дизайнерка подарувала Папі Римському Леву XIV ексклюзивну вишиванку. – Тетяна Палаєвська

Львівська дизайнерка Г. Шуневич під час загальної аудієнції 17 червня на площі Святого Петра у Ватикані особисто передала Папі Римському Леву XIV унікальну авторську вишиванку, створену в межах проекту «Вишиванка для Президента», який майстриня започаткувала навесні 2022 року як ініціативу культурної дипломатії та подяки міжнародним лідерам за підтримку України. В інтерв'ю для ватиканських медіа вона розповіла, що ідея висловлювати вдячність світовим діячам через традиційне мистецтво народилася спонтанно під час перегляду новин у перші місяці повномасштабного вторгнення. Подаровану Понтифіку сорочку виконано у класичному білому кольорі, який авторка обрала як символ чистоти, духовності та відкритості. Виріб повністю розроблено і зшито вручну з легкої натуральної тканини. Його орнамент поєднує традиційні українські мотиви із сучасною інтерпретацією, а на рукаві вишито ім'я Папи, що підкреслює персоналізацію цього дипломатичного жесту. Докладніше:

<https://zakordon.rayon.in.ua/news/1080599-lvivska-dizainerka-podaruvala-papi-rimskomu-levu-xiv-ekskluzivnu-visivanku>

Література. Книговидання

300 подій від 30 авторів: оголошено програму Дитячого форуму. – Наталка Горішня

Форум Видавців 27–28 червня запрошує дітей, підлітків та їхні родини на Дитячий Форум 2026. Відбуватиметься фестиваль у Львівському палаці мистецтв. Цьогоріч літературна програма стане частиною великої просторової гри «Навколо світу за два дні». Діти 6–12 років мандруватимуть тематичними просторами, братимуть участь у майстер-класах, інтерактивних подіях і читаннях. Для старшої аудиторії 12+ готується окрема програма. Докладніше:

https://zaxid.net/300_podiy_vid_30_avtoriv_ogolosheno_programu_dityachogo_forumu_n1639593

Які видавці отримали відзнаку «УП 100 Бізнес»

Представники української книжкової сфери М. Савка, Ю. Орлова, І. Малкович, А. Мартинов і Р. Семків увійшли до списку «УП 100 Бізнес» – відзнаки «Економічної правди» для підприємців і керівників, які будують українську економіку та розвивають відповідальний бізнес. Докладніше:

<https://chytomo.com/iaki-vydavtsi-otrymaly-vidznaku-up-100-biznes/>

У Дніпрі створюють новий масштабний простір для українських авторів.

– Юлія Дон

У Дніпрі стартує культурний проєкт, покликаний об'єднати й підтримати українських митців. Представники місцевої влади, музею «Літературне Придніпров'я» та Українського ПЕН уклали офіційний меморандум про співпрацю. Цей документ заклав фундамент для створення літературно-мистецької резиденції «Валер'ян», а також для заснування нової всеукраїнської премії, орієнтованої на прозаїків та перекладачів. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/96201/u-dnipri-stvoryuyut-novyj-masshtabnyj-prostir-dlya-ukrayinskyh-avtoriv/>

У Норвегії запустили українсько-норвезький часопис «Номер 13»

У червні створено новий норвезько-український часопис про літературу та історію «Номер 13» («Nummer 13»). Назва пов'язана з українським письменником Валер'яном Поліщуком – представником українського мистецького авангарду та співзасновником журналу «Гарт» у Харкові в 1920-х роках. У жовтні 1927 року в радянському посольстві в Норвегії його зареєстрували як «українця номер тринадцять». Поліщук подорожував Скандинавією, а згодом написав книжку про цю мандрівку. Над першим випуском працювали Юлія Підлісна, Катерина Міхаліцина, Галина Листвак, аріель розе, Астрід Сверресдоттер Дюпвік та Мила Бріленкова. До нього увійшли тексти й роботи понад 20 українських та міжнародних письменників, поетів, перекладачів, істориків, літературознавців, діячів культури та військовослужбовців. Перший випуск присвячено темі знайомих і незнайомих ландшафтів. У ньому опубліковано історичні та публіцистичні нариси, літературознавчі розвідки, поетичні й прозові переклади, інтерв'ю, літературну критику, малярство та графіку. Часопис виходитиме двічі на рік у друкованому та електронному форматах. Наступний випуск заплановано на осінь. Часопис насамперед призначено для норвезької аудиторії. Команда також працює над тим, щоб зробити частину накладу доступною для українських читачів. Першу презентацію «Номера 13» проведено 6 червня на літературному фестивалі в Ліллегамері. Докладніше:

<https://chytomo.com/u-norvehii-zapustyly-ukrainsko-norvezkyj-chasopys-nomer-13/>

Українська література Підляшшя – інша країна чи світ «свого слова»?

– Олександр Ірванець

Антологія «Країна свого слова» – перше масштабне й комплексне видання, що представляє українськомовну літературну спадщину Підляшшя. У понад 500-сторінковій книзі зібрано твори 77 авторів XIX–XXI століть, написані як літературною українською мовою, так і місцевими підляськими говірками, а також анонімні й народні тексти регіону. Видання охоплює різні жанри – поезію, прозу, драматургію та публіцистику – і доповнене історичним вступом, біографічними та бібліографічними матеріалами, картами й покажчиками. Упорядником антології є підляський український історик Ю. Гаврилюк.

Письменник О. Ірванець ділиться враженнями від прочитання антології.
Докладніше:

<https://chytomo.com/ukrainska-literatura-pidliashshia-insha-kraina-chy-svit-svojoho-slova/>

Книга Артура Дроня «Гемінгвей нічого не знає» виходить англійською.
– Оксана Мамченкова

«Гемінгвей нічого не знає» («Hemingway Knows Nothing») вийде в британському видавництві Jantar Publishing у вересні. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/06/18/746024_kniga_artura_dronya_geminghvey.html

Музейна справа

Невідоме ім'я українського наїву: у Києві відкривають виставку Катерини Кобилякової з Сумщини. – Дар'я Лобанок

У Києві в галереї «Кузня» представляють роботи художниці з Путивля на Сумщині К. Кобилякової «Наїв з Путивлю». Відкриття виставки відбудеться 19 червня. Кобилякова родом із села Кобиляково Путивльського району. Вона народилася у 1943 році та померла у 2022 році. Мисткиня заочно закінчила художній інститут і працювала художницею-оформлювачкою на підприємстві, пізніше – викладачкою у школі. Малювала, робила карбування, випалювала по дереву, ткала гобелени, працювала з соломною і склом. Як зазначено на сторінці галереї, минулого року один із друзів галереї випадково побачив гобелен Кобилякової на OLX, який після смерті художниці родина вирішила продати разом з іншою частиною її робіт. До цього про мисткиню було маловідомо. Тому артдиректорка «Кузні» Т. Тадай і кураторка Л. Фанегей торік вирушили в експедицію до Путивльського району, щоби більше дізнатися про Кобилякову. Ця виставка стала результатом подорожі. «Кобилякова вела закритий спосіб життя. Про її досвід ми можемо знати лише з переказів її родини та з робіт: натюрмортів і портретів, які вона створювала. Це такий супернаїв, який підіймає також питання невідомих імен і маленьких міст і те, як вони обумовлюють розвиток митця», – розповіла Тадай. «Можливо, відкривши цю виставку, ми залучимо людей до діалогу і дослідження разом з нами. Ми би хотіли, щоб відкриття виставки стало яскравою точкою запуску», – додає вона. За її словами, це може спонукати людей до таких експедицій у невеликі міста, особливо прикордонні, де можуть зберігатися роботи й інших невідомих митців, актуальні й досі. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/vistavka-najiv-z-putivlyu-katerini-kobilyakovoji-u-galereji-kuznya-v-kiyevi-315651/>

У Звягелі відбувся всеукраїнський краєзнавчий форум «Епоха князів Острозьких». – Микола Шмигін

У заході, який днями відбувся у Житомирській області, участь брали науковці, краєзнавці, музейники, представники органів місцевого самоврядування, освітяни та громадські діячі з різних регіонів України. Однією з ключових подій стало підписання Декларації про збереження та

популяризацію спадщини князів Острозьких, яка започатковує створення Мережі міст спадщини князів Острозьких – всеукраїнського партнерського об'єднання громад, музеїв, наукових та культурних установ. Декларацію підписали представники Звягельської, Острозької та Старокостянтинівської громад, Національного університету «Острозька академія», Рівненського обласного краєзнавчого музею, державних історико-культурних заповідників міст Острога та Дубна, історико-культурного центру-музею «Старий Костянтинів», Звягельського міськрайонного осередку Національної спілки краєзнавців України та Корецького історичного музею. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/1080755-u-zviageli-vidbuvsia-vseukrayinskii-krajeznavcii-forum-epoha-kniaziv-ostrozki>

Проект «Безсмертя „Слова”» оприлюднив архіви справи поета Михайла Ялового. – Олексій Содома

Державний архів Харківської області оприлюднив матеріали кримінальної справи письменника М. Ялового і відкрив деталі його затримання, арешту та їхніх наслідків для будинку «Слово». Докладніше:

<https://lyuk.media/news/slovo-archives-2/>

Справи митців, креслення «Слова» та протоколи: Держархів Харківщини оприлюднює документи про Розстріляне Відродження. – Ганна Цьомик

Державний архів Харківської області влітку планує щотижня викладати оцифровані документи, які стосуються будинку «Слово» та його мешканців. Всі матеріали буде оприлюднено вперше. Докладніше:

<https://suspilne.media/kharkiv/1332694-spravi-mitciv-kreslenna-slova-ta-protokoli-derzhzhiv-harkivsini-opriludnue-dokumenti-pro-rozstrilane-vidrodzenna/>

Охорона культурної спадщини

Мешканця Хмельниччини виправдали у справі про продаж унікального артефакту III століття. – Дарина Шевчук

Кам'янець-Подільський міськрайонний суд виправдав місцевого жителя О. Стефанюка за продаж давньогерманського мідного поясу через інтернет-аукціон. Прокурор наполягав, що обвинувачений намагався незаконно легалізувати археологічну знахідку, однак не зміг довести його провини. Як йдеться у вирокі від 15 червня, Стефанюк без спеціального дозволу проводив пошуково-археологічні роботи та виявив елементи ремінного гарнітуру III століття, оздобленого сріблом і міддю, литтям, куванням, плакуванням. Згідно з висновками експертів, вартість артефакту становить понад 593 тис. грн. У серпні 2022 року чоловік виставив археологічну знахідку на продаж через інтернет-аукціон Viology під назвою «Пояс V ст. Готи». Лот продано за 37,1 тис. грн. Після отримання грошей він відправив покупцеві пояс «Новою поштою». Спочатку Стефанюка обвинувачували у незаконному привласненні скарбу, що має особливу історичну або культурну цінність. Однак у грудні 2025 року суд звільнив його від відповідальності за цією статтею через сплив строків давності. Згодом прокуратура перекваліфікувала обвинувачення на легалізацію

майна, одержаного злочинним шляхом. Сторона обвинувачення наполягала, що артефакт було здобуто внаслідок злочину, а його продаж через аукціон є відмиванням майна. Також прокурор просив конфіскувати предмет і передати його до Національного музею історії України. Натомість захист стверджував, що слідство не довело ані культурної цінності знахідки, ані умислу на легалізацію майна. За словами адвоката, його клієнт просто продав знайдені предмети без спроб приховати їхнє походження. Дослідивши матеріали справи, суддя Ю. Мантуляк дійшов висновку, що в діях обвинуваченого відсутній склад злочину, передбачений ч. 1 ст. 209 КК України (легалізація майна, одержаного злочинним шляхом), тож він визнав Стефанюка невинним і виправдав. Наразі ремінний гарнітур зберігається у Національному музеї історії як предмет декоративно-прикладного мистецтва. Аналогів йому в Україні немає. Після набрання вироком законної сили його передадуть у власність держави. Джерело:

https://zaxid.net/sud_vipravdav_meshkantsya_za_prodazh_hmelnichchini_arh_eologichnih_znahidok_na_auktsioni_n1639572

Бібліотечна справа. Читання

В Україні запустили електронну бібліотеку з історії жінок і гендерних досліджень

В Україні запрацювала електронна бібліотека, яка об'єднує наукові праці з української жіночої та гендерної історії. У ній зібрано дослідження українською, англійською, польською та німецькою мовами. Про запуск повідомила громадська організація «Українська асоціація досліджень жіночої історії». Бібліотека охоплює період від часів Русі до подій Євромайдану. У ній представлено монографії, наукові збірники, статті, дисертації та розділи колективних видань, зокрема роботи членкинь асоціації. Серед основних тем – жіноче повсякдення, громадський активізм, тілесність і сексуальність, правовий статус, гендерна політика, жіночий рух, а також досвід міграцій, воєн і геноцидів. У бібліотеці доступний пошук за автором, темою та історичним періодом. Більшість матеріалів можна читати безкоштовно, хоча окремі видання доступні на платній основі. Джерело:

<https://bit.ua/2026/06/v-ukrayini-zapustily-elektronnu-biblioteku-z-istoriyi-zhinok-i-gendernyh-doslidzhen/>

Уроки літератури в Україні часто перетворюють читання на пошук «правильної відповіді» – експерти

Шкільний досвід читання часто формує ставлення до книжки як до обов'язкового завдання, а не як до самостійної читацької практики. Про це йдеться в аналітичному звіті Gradus Research і Міністерства культури України «Дослідження інструментів залучення читачів книжок в Україні». Звіт підтримує раніше отримані дані з соціопитувань, що найбільш стійким бар'єром до читання є не ціна книжки і не дефіцит часу, а відсутність читацької звички як усталеного поведінкового патерну. Якщо звичку не сформовано, людина щоразу має свідомо обирати читання в конкуренції з іншими формами дозвілля, які

потребують менше зусиль. Дослідники зазначають, що читацька звичка формується переважно через два канали – сім'ю і школу. У сім'ї дитина засвоює поведінку через спостереження й наслідування, а не лише через настанови дорослих. Дитина, яка бачить батьків із книжкою у вільний час, сприймає читання як норму. Дитина, яка бачить дорослих зі смартфоном, отримує інший сигнал, навіть якщо батьки паралельно закликають її читати. Другим за значущістю каналом формування читацької звички у звіті називають школу. Водночас дослідники зазначають, що традиційну модель викладання літератури в Україні часто побудовано на відтворенні заданої інтерпретації тексту, а не на формуванні власної читацької реакції. Акцент на «правильній відповіді» зміщує читання з практики на виконання завдання. Шкільний досвід учасники дослідження часто описували як примусовий. У звіті зазначають, що саме такий досвід у частини опитаних визначив тривалу паузу в читанні в наступні роки. У звіті окремо наголошують, що підліткова аудиторія є мало охопленою, однак аналітично однією з найважливіших. Вік 13–14 років експерти називають критичним для формування читацької звички. У 17–18 років цей процес ускладнюється, адже людина вже має усталені форми дозвілля, які конкурують із читанням. Засновниця літературної платформи «Фронтера» Е. Яцута зазначила, що саме з підлітками молодшого віку потрібно працювати найактивніше. Серед альтернатив примусовому читанню у звіті називають структурований час для вільного читання у шкільному розкладі. Дослідники також зазначають, що шкільні бібліотеки мають бути не сховищами підручників, а просторами, де учень хоче бути. У розділі про пріоритети для держави йдеться, що трансформація шкільної бібліотеки є одним із найбільш консенсусних пріоритетів серед учасників дослідження. У дослідженні також зазначають, що книжка має бути присутньою у фізичному і цифровому просторі дитини. Якщо учень у своєму типовому маршруті не зустрічає книгарні, бібліотеки або книжкового контенту, книжка не потрапляє до його інформаційного поля. Це стосується і соцмереж: алгоритми не пропонуватимуть книжковий контент тому, хто ніколи з ним не взаємодіяв. Докладніше:

<https://chytomo.com/uroky-literatury-v-ukraini-chasto-peretvoriuiut-chytannia-na-poshuk-pravylnoi-vidpovidi-eksperty/>

Навчальні заклади. Кадри

Вибори ректора з єдиним кандидатом: профспілка НАОМА оголосили бойкот

На 18 червня в Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури (НАОМА) було заплановано вибори ректора. Єдиним кандидатом є чинний керівник закладу О. Цугорка. Завчасних публічних оголошень про вибори, як повідомила голова профспілки О. Півень, фактично не було: формально дані були на сайті, але мало хто зі студентів і викладачів був поінформований заздалегідь. Органи студентського самоврядування разом із профспілкою оголосили кампанію бойкоту голосування для того, щоби не набрати кворум. За ректора НАОМА голосують усі штатні працівники академії та студенти денної форми навчання, яких перед цим обирають на

загальностудентських зборах. Свою позицію активісти профспілки пояснюють досвідом попередніх років. За їхніми словами, Цугорка у 2021 році обрали як кандидата змін, проте очікування не справдилися. Вони стверджують, що за час його каденції з Академії було звільнено близько 100 осіб, а трудовий колектив переведено на річні контракти, що, на думку активістів, спрощує звільнення працівників через непродовження угоди. Викладач С. Маслобойщиков, який публічно різко виступив проти ректора, незабаром отримав догану після оперативної скликаної етичної комісії. Активісти також заявляють, що частина викладачів у приватних розмовах скаржиться на умови праці, але не має реальних механізмів впливу всередині закладу. Зауваження до адміністрації також стосується інфраструктури та фінансування. Представники руху зазначають, що в попередні роки в Академії руйнувалася стеля, проривало труби, а температура в гуртожитках взимку сягала 10 градусів за Цельсієм. Учасники кампанії посилаються на роз'яснення Міністерства культури. За їхньою інформацією, якщо єдиний кандидат не набере 50% голосів, вибори призначать повторно, що відкриє шлях для появи альтернативних кандидатур, зокрема серед викладачів, звільнених за час каденції чинного ректора. Якщо вибори не відбудуться, Цугорка залишиться на посаді до завершення контракту в серпні. Голова профспілки зазначила, що активісти мали зустріч із Мінкультом, де повідомили про проблеми з виборами, але отримали відповідь, що Міністерство не може на це вплинути. Профспілка прагне, щоб на осінніх виборах було кілька гідних кандидатів, і заявляє, що сама не просуватиме жодного конкретного. Вона вже веде перемовини з колишньою викладачкою в НАОМА, звільненою через тиск, як із потенційною кандидаткою для того, щоб уникнути ситуації, коли подається лише одна людина. Докладніше:

<https://artslooker.com/vybory-rektora-z-iedynym-kandydatom-profspilka-naoma-oholosyly-boykot/>

Міжнародне співробітництво

Культура як драйвер відновлення: обговорили старт програми EU4Culture II

Заступниці міністра культури України А. Бондар і Т. Філевська зустрілися з представниками Представництва Європейського Союзу в Україні: керівником відділу верховенства права Асьєром Сантільяном Лузуріягою, керівницею відділу європейської інтеграції, культури та національних меншин Діаною Вольскі та керівницею проєкту ЄС EU4Culture в Україні Дар'єю Микалевич. Бондар наголосила на необхідності системного підходу до інтеграції культурної спадщини та креативних практик у процеси розвитку територій. Зокрема, йшлося про потенціал культурної спадщини, археологічних об'єктів і локальних традицій як основи для розвитку туризму, креативних індустрій та нових економічних можливостей у громадах. Окрему увагу вона приділила ролі культурних інституцій – музеїв, будинків культури, бібліотек, театрів – як простору соціальної взаємодії та згуртування громад, що може сприяти їхньому перетворенню на сучасні багатофункціональні культурні центри. Також обговорювався потенціал розвитку креативного підприємництва,

зокрема у сферах традиційних ремесел, декоративно-ужиткового мистецтва та локального виробництва, як важливої складової економічного розвитку регіонів. Представники Європейського Союзу презентували ключові напрями програми EU4Culture II, яку спрямовано на зміцнення культурних екосистем у країнах Східного партнерства та посилення ролі культури як драйвера сталого розвитку, соціальної згуртованості та міжнародної співпраці. Одним із ключових компонентів програми є створення у 2026–2029 роках креативних платформ («живих лабораторій»). Діяльність платформ буде зосереджено на формуванні регіональних дорожніх карт культурного розвитку з акцентом на аудіовізуальний сектор, цифрові технології, сценічне мистецтво, музику та креативні інновації. Результати стануть основою для подальшого політичного діалогу між українськими інституціями, Європейським Союзом та міжнародними партнерами щодо ролі культури у процесах відновлення та сталого розвитку. Заступниці міністра також порушили питання розвитку міжнародних культурних сезонів і програм обміну між Україною та країнами Європейського Союзу, що сприятиме зміцненню довгострокових партнерств між культурними інституціями. Джерело:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/1080534-kultura-ia-k-draiver-vidnovlennia-obgovorili-start-programi-eu4culture-ii>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm